

DUYURU

DUYURU: 19.11.2018/61

SÖZLEŞMELERİN DÖVİZ CİNSİNDEN YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN SINIRLAMANIN KAPSAMI DARALTILMIŞTIR

06.10.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “**Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/51)**” ile, Hazine ve Maliye Bakanlığı “85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı” çerçevesinde kendisine verilen yetkiyi kullanarak, sözleşmelerin döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak düzenlenmesi sınırlandırılmasına tabi olmayan işlemleri belirlemiş ve konuyla ilgili açıklamalarımız 09.10.2018 tarihinde yayımladığımız **Duyuru**’da yer almıştı.

Bu defa, 16.11.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “**Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de (Tebliğ No: 2008-32/34) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/52)**” ile yukarıda belirtilen Tebliğ’de yer alan istisnaların kapsamı genişletilmiş ve bazı işlemler dövizli işlem yasağı kapsamının dışında bırakılmıştır.

Sözü edilen düzenleme, özetle aşağıdaki gibidir:

I. GAYRİMENKULLERİN SATIŞ VE KİRALANMASINA YÖNELİK SÖZLEŞMELER

Gayrimenkullerin satış ve kiralanmasına ilişkin sözleşmelerde bedellerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmesine yönelik sınırlandırmanın kapsamı daraltılmış ve sözleşmelerde bedelin dövizli veya dövize endekli şekilde belirlenmesine imkan tanınan işlemlere ilaveler yapılmıştır. Buna göre;

- ✚ **Serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin; alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları** gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olabilecektir.
- ✚ **Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları** gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olabilecektir.

- ✚ Yukarıda belirtilen düzenlemelere benzer bir düzenleme yabancıların sahibi olduğu Türkiye’de kurulu tüzel kişiler için de yapılmıştır. Buna göre, dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan, şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak %50 ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu veya **ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip oldukları** şirketlerin; **alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları** gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin de döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olacaktır.
- ✚ **Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinin** işletilmesi amacıyla kiralananmasıyla ilgili gayrimenkul kiralama sözleşmeleri ile **gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına** ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde de, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenebilecektir.
- ✚ Gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında 13.09.2018 tarihinden önce döviz cinsinden verilmiş olan **depozitolar ile aynı tarihten önce gayrimenkul kiralama veya satış sözleşmelerinin ifası kapsamında verilmiş olan kıymetli evraklara ilişkin bedellerin** Türk Lirasına dönüştürülmesi gerekli olmayacaktır.

II. KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ TARAF OLDUKLARI SÖZLEŞMELER

İşbu Duyuru konusu Tebliğ ile yapılan düzenlemeyle;

- ✚ **Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu** döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde düzenlenecek **gayrimenkul kiralama sözleşmeleri**, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenme sınırlaması kapsamının dışına alınmış,
- ✚ Söz konusu projeler dahilinde sınırlamaya yönelik istisna hükmünden yararlanacak tarafların kapsamına yüklenicilerin yanı sıra **“görevli şirketler”** eklenmiş; ayrıca **“yüklenicilerle görevli şirketlerin sözleşme imzaladığı diğer taraflar”** da kapsama dahil edilerek, istisnadan yararlanabilecek olan tarafların kapsamı genişletilmiştir.

Buna göre, *kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.*

Görüldüğü gibi, kamu kurum ve kuruluşlarının yukarıda belirtilen projeleri kapsamında düzenlenecek olan **(gayrimenkul satış ve iş sözleşmeleri dışındaki)** hiçbir sözleşme döviz sınırlamasına tabi olmayacaktır.

III. HİZMET VE ESER SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER VE DİĞER HUSUSLAR

A. TÜRKİYE'DE YERLEŞİK KİŞİLERİN KENDİ ARALARINDA DÜZENLEYECEKLERİ HİZMET SÖZLEŞMELERİ

Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri;

- ✚ Türkiye'de başlayıp yurtdışında sonlanan,
- ✚ Yurtdışında başlayıp Türkiye'de sonlanan veya
- ✚ Yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan

tüm hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenebilecektir. Böylelikle, önceki düzenlemede yalnızca elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmelerinin dövizli veya dövize endeksli olarak düzenlenebileceği öngörülmüşken, söz konusu düzenlemenin kapsamı **tüm hizmet sözleşmelerini** (nakliye ve sigorta gibi) kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Ayrıca, yurtdışına başlayıp yurtdışında biten taşıma sözleşmeleri de istisna kapsamına alınmıştır.

A. TÜRKİYE'DE YERLEŞİK KİŞİLERİN KENDİ ARALARINDA DÜZENLEYECEKLERİ ESER SÖZLEŞMELERİ

Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, **döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmelerinde**, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilecekleri belirlenmiştir. Dolayısıyla, eser sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması, söz konusu sözleşmelerin **döviz cinsinden maliyet içermesi koşuluna** bağlanmıştır. Önceki düzenlemede, gemi inşası dışındaki eser sözleşmelerinin tamamı dövizli sözleşme yasağının kapsamında yer almaktaydı.

B. GEMİ ADAMLARININ TARAF OLDUĞU İŞ SÖZLEŞMELERİ

Gemi adamlarının taraf oldukları iş sözleşmeleri dövizli sözleşme yasağının kapsamı dışına çıkarılmıştır. Buna göre, gemi adamlarının taraf oldukları sözü edilen sözleşmelerdeki bedelin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olacaktır.

C. DİĞER HUSUSLAR

İşbu Duyuru konusu Tebliğ ile getirilen diğer düzenlemeler ise, özetle şöyledir:

- ✚ Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışındaki şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde

bulunan şirketlerin, anılan Tebliğ uygulamasında, **sözleşmelerin yurt dışında ifa edilmesi kaydıyla Türkiye’de yerleşik sayılmayacakları** belirlenmiştir.

- ✚ Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin **veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu** şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin **işveren veya hizmet alan olarak** taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olabilecektir. Buna göre, dışarıda yerleşik şirketlerin ortak kontrolüne sahip buldukları **Türkiye’deki JV’ler (Joint Venture şirketler)** de dövizli sözleşme sınırlamasının dışına çıkarılmış, bununla birlikte Türkiye’deki yabancı şirketler ile ilgili sınırlama sadece bunların işveren veya hizmet alan olduğu iş ve hizmet sözleşmeleri ile sınırlandırılmıştır. Bu kişilerin **alıcı ve kiracı oldukları** gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmelerinin de dövizli sözleşme yasağının kapsamı dışında olduğu işbu Duyuru’nun “I. Gayrimenkullerin Satış ve Kiralanmasına Yönelik Sözleşmeler” başlıklı bölümünde belirtilmiştir.
- ✚ **İş makinalarının satış ve kiralama sözleşmeleri** döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilmesi mümkün hale getirilmiştir. Ancak, diğer taşıtların satış ve kiralama sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı hükmü korunmuştur.
- ✚ Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile **yurt dışında üretilen** donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinin sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabileceği belirtilmiştir. Böylelikle, donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılabilmesi için **yurt dışında üretilmesi şartı** getirilmiştir.
- ✚ Önceki düzenlemede, uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmelerin, dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirileceği belirtilmesine karşın yapılan değişiklik ile, **taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılması** mümkün kılınmıştır.
- ✚ 13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş bulunan taşıt kiralama sözleşmelerinin yanı sıra **13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş bulunan yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmeleri ile menkul ve gayrimenkullere ilişkin finansal kiralama sözleşmeleri** de istisna kapsamına alınmıştır.
- ✚ “4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” kapsamında sadece Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından yapılan ve bankaların tarafı olduğu işlemlerde değil, adı geçen Kanun kapsamında gerçekleştirilen tüm işlemlerde,

sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün kılınmıştır.

- ✚ İstisna tanınan tarafların; yeni yapılacak olan sözleşmelerin Türk Lirası olarak yapılmasını veya mevcut döviz cinsinden veya dövize endeksli sözleşmelerin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesini talep etmeleri durumunda, sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk parası cinsinden kararlaştırılmasının zorunlu olduğu şeklindeki hüküm düzenlemeden çıkarılmıştır. Böylelikle, döviz üzerinden yapılabilecek olan sözleşmelerin Türk Lirası olarak düzenlenmesi konusunda tarafların karşılıklı mutabakatı aranacak, döviz cinsinden sözleşme yapma hakkı olan tarafın bu hakkını kullanmak istememesi durumunda, karşı tarafın mutlaka bu öneriyi kabul etmesi gerekli olmayacaktır.
- ✚ Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında **13.09.2018 tarihinden önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan kıymetli evraklar**, Türk Lirasına çevrilme zorunluluğunun kapsamı dışına çıkarılmıştır. Buna göre, söz konusu kıymetli evrakların içerdiği bedellerin (ödeme yükümlülüklerinin) Türk Lirasına çevrilmesi zorunlu olmayacaktır.

Saygılarımızla.

